

Toimenpidealoite TPA 111/2020 vp

Anna Kontula vas ym.

Toimenpidealoite ehkäisevän toimeentulotuen vahvistamisesta

Eduskunnalle

Toimeentulotukilain 13 §:n mukaan kunta voi myöntää ehkäisevää toimeentulotukea mm. asuminen turvaamiseksi, taloudellisen tilanteen äkkinäisen heikentymisen lieventämiseksi sekä aktivoimisen tai omatoimisen suoriutumisen edistämiseksi.

Kuntien käytännöt ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisessä ovat kirjavat. Osassa kunnista on käytössä erilliset ohjeet, kun taas toisissa harkinta jää yksittäisen sosiaalityöntekijän varaan. Vuonna 2018 etuutta saaneiden osuudet vaihtelevat kuntakohtaisesti 0,1 prosentista 3,8 prosenttiin¹. Kuudessa suurimmassa kaupungissa ehkäisevän toimeentulotuen osuudet toimeentulotuen kokonaiskustannuksista vaihtelivat Oulun 0,3 prosentin ja Vantaan 1,8 prosentin välillä².

Toimeentulotukilain ehkäisevää toimeentulotukea koskevia säännöksiä tarkennettiin jo vuoden 2001 alusta³. Tällöin haluttiin tehostaa ehkäisevää toimeentulotukea suunnitelmallisen sosiaalityön välineenä, yhdenmukaistaa käytäntöjä ja muuttaa säännökset kuntia velvoittaviksi. Lain tavoitteet ovat kuitenkin toteutuneet vain osittain, ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisessä on edelleen suurta vaihtelua.

Ehkäisevä toimeentulotuki on keskeinen sosiaalityön väline, jonka tulisi olla tosiasiallisesti käytössä kaikkialla Suomessa. Sen avulla voidaan edistää vaikeissa olosuhteissa olevien lasten osallisuutta ja ehkäistä syrjäytymiskehitystä esimerkiksi tukemalla harrastusmenoja, opintoja ja liikumista. Ehkäisevän toimeentulotuen käyttöä suunnitelmallisen sosiaalityön ja etenkin lastensuojelun välineenä tulisikin edelleen vahvistaa laatimalla valtakunnalliset kriteerit sen myöntämiselle ja velvoittamalla kunnat budjetoimaan ehkäisevän toimeentulotuen menoihin määrätty prosenttiosuus toimeentulotuen kokonaismenoista.

-
- 1 Ehkäisevää toimeentulotukea vuoden aikana saaneet 2018. 2019. Sotkanetin tulostaulukko. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Ilmaisee ehkäisevää toimeentulotukea vuoden aikana saaneiden 25—64-vuotiaiden ja 18—24-vuotiaiden prosenttiosuuden vastaavan ikäisestä väestöstä. Sisältyy tutkimukseen Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys. Viitattu 8.4.2020. https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=szbxsNY1BAA=®ion=VVbBcgMxCLxRQMewLJ6jP_0JpbT3P0LVybaWgJqZ8ek6-dImp65Cl8Gc6P8Kao-lidnx-Efj8aQRuQwLX9MtkK8VkiuYrHHQhL_Bq2juI_fXTVlUzBOlCF4i3KkaiJe2y9FY4OMpRW9BSGhsFGem5UCr7eO-0c88FHsvaOWhJ72MscGRcX4rO2t_xcnmse93x9gE=&year=sy5zt-DbW0zUEAA=&gender=t&abs=f&color=f&buildVersion=3.0-SNAPSHOT&buildTimes-tamp=201911131146.
 - 2 Kuuden suurimman kaupungin aikuissosiaalityö ja toimeentulotuki vuonna 2018. Kuusikkotyöryhmä 3/2019.
 - 3 Laki toimeentulotuesta 1412/1997.

Toimenpidealoite TPA 111/2020 vp

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin valtakunnallisten kriteerien luomiseksi ehkäisevän toimeentulotuen myöntämiseen sekä velvoittaakseen kunnat budjetoimaan riittävästi ehkäisevän toimeentulotuen menoihin.

Helsingissä 1.10.2020

Anna Kontula vas
Katja Hänninen vas
Juho Kautto vas
Markus Mustajärvi vas
Jari Myllykoski vas
Veronika Honkasalo vas
Johannes Yrttiaho vas
Mai Kivelä vas
Jussi Saramo vas
Paavo Arhinmäki vas